

Kotileikkejä ja lastenkasvatuspuuhia. Kevään 1996 homoliittokeskustelu Suomen sanomalehdistössä.

Sosiologian pro gradu-tutkielma: Lukemiseen ja kääntämiseen tarvittava dokumentaatio

1 Kiireisen ihmisen pikaiset linkit suoraan graduni lukukelpoiisiin tiedostoihin

- PDF
 - [Ruudulta luettavaksi](#) (Landscape. Miellyttävämpi ruudulta luettavaksi. Suurena PDF-katseluohjelmasi koko ruudun kokoiseksi ja valitse sen zoomausasetuksista tms. "Fit page" tms.)
 - [Tulostettavaksi](#) (Portrait. Tämä muistuttaa eniten sitä, minkä gradun tarkastaja saa nenänsä eteen.)

2 Tekijänoikeudet

Juhapekka Tolvanen

<http://iki.fi/juhtolv>

juhtolv (at) iki (dot) fi

Sisältö

1 Kiireisen ihmisen pikaiset linkit suoraan graduni lukukelpoisiin tiedostoihin	1
2 Tekijänoikeudet	1
3 Tiedostojen ja hakemistojen selityksiä	2
4 Lisenssit	5
5 LaTeX-makropakettien, -fonttien yms. saatavuus	8
6 hnb:n käytöstä	11
7 Iftp:n käyttö LaTeX-pakettien hakemiseen	11

3 Tiedostojen ja hakemistojen selityksiä

- LaTeX-kielinen lähdekoodi:
 - `sosl70c.tex` : Pää tiedosto
 - `sosl70c.tavutus.tex` : Dokumentin tavutusvihjeet.
 - `sosl70c.front.tex` : Kansilehti ja muu "frontmatter".
 - `sosl70c.johdanto.tex` : Johdanto.
 - `sosl70c.vaiheet.tex` : Keskustelun historialliset vaiheet.
 - `sosl70c.diskurssi.tex` : Diskurssianalyysi
 - `sosl70c.paatelmia.tex` : Loppupäätelmiä
 - `sosl70c.liitteet.tex` : Liitteet.

- `sosl70c.lahteet.tex` : Lähdeluettelot.
 - `sosl70c.epilogi.tex` : Epilogi.
- `sosl70c.bib` : BibTeX-lähdeviitetietokanta
- `juhtolvalpha.bst` : BibTeX-tyylitiedosto
- `juhtolvalphavsk.bst` : BibTeX-tyylitiedosto ("volume" suomennetaan "vuosikerta")
- Jyväskylän yliopiston soihtulogo:
 - `mv12ptlapinakyva.eps` : Encapsulated PostScript -tiedosto
 - `mv12ptlapinakyva.png` : Portable Network Graphics -tiedosto
- `dvi/sosl70c.dvi` : Device Independent -tiedosto
- `ps/sosl70c.ps` : PostScript-tiedosto
- Portable Document Format -tiedostot:
 - `pdf/sosl70c.print.pdf` : tulostettava (näyttää samalta kuin `sosl70c.ps`)
 - `pdf/sosl70c.screen.pdf` : ruudulta luettava (vaakasuuntainen ja kaksipalstainen)
- Adobe Flash -tiedosto (Voi olla disabloituna):
 - `swf/sosl70c.print.swf` : Adobe Flash -tiedosto. Käytä mieluummin tätä ja maksimoi WWW-selainikkunasi ja kytke pois turhat työkalupalkit WWW-selaimestasi.
 - `swf/sosl70c.print.swf.html` : HTML tiedosto, jossa em. tiedosto upotettuna
- Gradu HTML-muodossa:
 - `html.tex4ht.dir` : yhtenä sivuna

- `html.tex4ht.split1.dir` : useampana sivuna
- `html.tex4ht.split2.dir` : useampana sivuna (Pilkottu pienemmiksi paloiksi kuin edellisessä kohdassa)
- `html.tex4ht.split3.dir` : useampana sivuna (Pilkottu vielä pienemmiksi paloiksi kuin edellisessä kohdassa. Voi olla disabloituna Makefilessä.)

(Aloita lukeminen tiedostosta `sosl70c.html` jossain em. hakemistoista)

- Bourne Shell-skriptit:
 - `completecleanlatex.sh` : hävittää kohdemuotoiset tiedostot (Ei käytössä. Käytä Makefile:ä)
 - `completelatex.sh` : suorita koko käännösprosessi (Ei käytössä. Käytä Makefile:ä)
 - `savegradu.sh` : tallentaa koko gradun moneen paikkaan
 - `gradumacs.sh` : käskee käynnissä olevan GNU Emacs -tekstieditorin ladata graduun kuuluvia tiedostoja. Käyttää `dtemacs`-komentoa.
- Makefile : Hoida lähdekoodin kääntäminen eri muotoihin tällä ja `make`-ohjelmalla. Osa Makefile:n "targeteista" voi olla disabloituna (`swf` ja `tex4ht-splitpagethree`) esim. bugaamisen vuoksi, mutta ne saattavat toimia ihan hyvin jotain muunlaista LaTeX-koodia kääntäessä. Disablointi tarkoittaa tässä yhteydessä siis sitä, että komento `make all` ei suorita ko. targettia. Oletuksena `make`:n ajamisen tulostaa kaikki ns. `make` targetit (`make help`), mutta disabloidut targetit on saatettu jättää sieltäkin pois. Tässä tärkeimmät `make`:n targetit:
 - Kerro lyhyesti kaikista targeteista: `make help`
 - Tee kaikki kohdetiedostot (paitsi disabloidut): `make all`
 - Poista kaikki väliaikaistiedostot: `make purge`
 - Poista välikaistiedostot ja valmiit kohdetiedostot: `make clean`
- `hnb`- (hierarchical notebook) -tiedostot ("outline" eli hahmotelma):
 - `hnb/gradu.hnb` : alkuperäinen `hnb`-tiedosto

- `hnb/gradu.html` & `gradu.css.html` : HTML-tiedostot
- `hnb/gradu.txt` : teksti-tiedosto
- `hnb/gradu.opml` : OPML-tiedosto
- `dsl.txt` : DSL-lisenssiteksti
- `dsl.fi.txt` : DSL-lisenssiteksti suomennettuna
- `kdissert` : kdissert-ohjelmalla tehty ideakartta
- `000LUEMUT.txt` : Luet sitä juuri, joko sellaisenaan tai konvertoituna. Pelkkää UTF-8-tekstiä, mutta samalla myös reStructuredText-tiedosto.
- `000LUEMUT.html` : `000LUEMUT.txt` konvertoituna HTML-muotoon komennolla `rst2html` . Saatat juuri lukea sitä parhaillaan.
- `000LUEMUT.tex` : `000LUEMUT.txt` konvertoituna LaTeX-muotoon komennolla `rst2latex`
- `RST.tex` : Tiedosto, jonka `000LUEMUT.tex` "includaa", kun sitä käännetään esim. `pdflatex`-komennolla. Sisältää hieman omia LaTeX-asetuksia.
- `000LUEMUT.pdf` : `000LUEMUT.tex` käännettynä PDF:ksi `pdflatex`-komennolla. Saatat juuri lukea sitä parhaillaan.
- `docutils.conf` : Asetustiedosto, jota `python-docutils` -ohjelmiston komennot (esim. `rst2html` ja `rst2latex`) lukevat
- `.htaccess` : Tiedosto, jolla varmistetaan, että WWW-palvelin ilmoittaa WWW-selaimelle oikein `.txt`-päätteisten tiedostojen (esim. tämä `000LUEMUT gradu.txt`) merkistön (UTF-8) silloin kun sitä tiedostoa luetaan WWW-selaimella ja WWW:n kautta.

4 Lisenssit

Ellei toisin mainita, jokaisen tiedoston lisenssinä on Design Science License (DSL). Lähdedataksi (engl. "Source Data") katsotaan tällöin nämä tiedostot:

- `sosl70c.tex`
- `sosl70c.tavutus.tex` : Dokumentin tavutusvihjeet.
- `sosl70c.front.tex` : Kansilehti ja muu "frontmatter".
- `sosl70c.johdanto.tex` : Johdanto.
- `sosl70c.vaiheet.tex` : Keskustelun historialliset vaiheet.
- `sosl70c.diskurssi.tex` : Diskurssianalyysi.
- `sosl70c.paatelmaa.tex` : Loppupäätelmiä.
- `sosl70c.liitteet.tex` : Liitteet.
- `sosl70c.lahteet.tex` : Lähdeluettelot.
- `sosl70c.epilogi.tex` : Epilogi.
- `sosl70c.bib` : BibTeX-lähdeviitetietokanta.
- `mv12ptlapinakyva.eps`
- `mv12ptlapinakyva.png`
- `gradu.hnb`
- `000LUEMUT.gradu.txt`

Kohdemuodoksi (engl "Object Form") katsotaan nämä tiedostot ja hakemistot (sisältoineen):

- `sosl70c.ps`
- `sosl70c.print.pdf`
- `sosl70c.screen.pdf`

- `sosl70c.dvi`
- `sosl70c.print.swf`
- `sosl70c.print.swf.html`
- `html.tex4ht.dir`
- `html.tex4ht.split1.dir`
- `html.tex4ht.split2.dir`
- `html.tex4ht.split3.dir`
- `gradu.html`
- `gradu.css.html`
- `gradu.txt`
- `gradu.opml`
- `000LUEMUT.gradu.html`
- `000LUEMUT.gradu.tex`
- `000LUEMUT.gradu.pdf`

Seuraavilla tiedostoilla on toisenlainen lisenssi:

- `completelatex.sh`
- `completecleanlatex.sh`
- `savegradu.sh`

- `graduemacs.sh`

"This script is public domain. There is no warranty."

- `Makefile`

"This Makefile is public domain. There is no warranty."

- `RST.tex`

- `docutils.conf`

"This file is public domain. There is no warranty."

- `juhtolvalpha.bst`

- `juhtolvalphavsk.bst`

```
% =====  
% IMPORTANT NOTICE:  
% This bibliographic style (bst) file has been generated from one or  
% more master bibliographic style (mbs) files, listed above.  
%  
% This generated file can be redistributed and/or modified under the terms  
% of the LaTeX Project Public License Distributed from CTAN  
% archives in directory macros/latex/base/lppl.txt; either  
% version 1 of the License, or any later version.  
% =====
```

5 LaTeX-makropakettien, -fonttien yms. saatavuus

Tätä gradua kehitettäessä käytettiin ensin TeX-distribuutiota nimeltä teTeX ja myöhemmin TeX-distribuutiota nimeltä TeX Live. TeTeX:in version 3.0 ilmestymisen jälkeen sen tekijä Thomas Esser ilmoitti toukokuussa 2006 lopettavansa teTeX:in kehitystyön ja suositteli muillekin siirtymistä TeX Live:n käyttäjäksi.

Kaikki muut käyttämäni LaTeX-makrot ja -fontit löytyvät ainakin TeX- distribuutiosta nimeltä teTeX, mutta seuraavat paketit sinun on haettava CTAN:ista (Comprehensive TeX Archive Network). Asteriskilla merkityt paketit ovat kuitenkin teTeX:in versiossa 3.* mukana:

- cmap *
- epigraph
- moresize
- multibib *
- savetrees
- totpages *
- verse

Jos käytössäsi onkin TeX-distribuutio TeX Live ja siitä versio 2005 tai uudempi, niin silloin sinun ei tarvitse hakea CTAN:ista mitään em. paketeista, paitsi korkeintaan cmap, josta lisää tuonnempana.

Palatino-fontit ovat peräisin LaTeX-paketista nimeltä fpl -neu. Voit hakea sen täältä:

<http://home.vrweb.de/~was/x/FPL/>

Sillä saat siistimmän näköiset Palatino-fontit käyttöön. Jos et kuitenkaan halua käyttää sitä ja tyydyt esim. pelkkiin mathpazo-paketin toteuttamiin fonttivalintoihin, niin laita kommentointimerkki tämä rivin alkuun:

```
\renewcommand{\rmdefault}{fp9x}
```

Jos haluat editoida tätä tiedostoa 000LUEMUT.txt ja sitten konvertoida sen python-docutils -ohjelmilla eri formaatteihin, niin tarvitset LaTeX-paketin nimeltä bera . Jos haluat vaihtaa sen tilalle jonkin muun fonttitukipaketin, niin editoi tiedostoa RST.tex . bera ei ollut mukana ainakaan teTeX:in 3.0:aa vanhemmissa versioissa. TeX Liven versiossa 2005 se kyllä on.

Eräät TeX Live:n mukana tulevat LaTeX-paketit ja -fontit on TeX Live:n Debian-paketeista poistettu, koska ne on jo ennestään Debian-paketoitu TeX-distribuutioista erillisinä paketteina.

Katso tarkemmat asennusohjeet sekä pakettien omasta dokumentaatiosta että UK TUG FAQ:sta:

- <http://www.tex.ac.uk/faq>
- <http://faq.tug.org/> (Helpostimuistettava edelleenohjausosoite)
- <http://www.tex.ac.uk/cgi-bin/texfaq2html?label=instpackages>
- <http://www.tex.ac.uk/cgi-bin/texfaq2html?label=wherefiles>
- <http://www.tex.ac.uk/cgi-bin/texfaq2html?label=instt1font>
- <http://www.tex.ac.uk/cgi-bin/texfaq2html?label=tds>

CTAN:in kotisivu ja hakukone on WWW-palvelimessa, jonne pääsee käyttämällä kumpaa tahansa näistä URL:eista:

- <http://www.ctan.org/>
- <http://ctan.tug.org/>

Tuonnempana on kerrottu, kuinka voit FTP-klientillä nimeltä "lftp" tehdä CTAN:issa yksinkertaisia hakuja ilman em. WWW-palvelimen hakukonetta ja sitten hakea ne löytämäsi paketit.

Suomalaisille käyttäjille lähin CTAN:in peili on tämä FTP-hakemisto:

<ftp://ftp.funet.fi/pub/mirrors/ftp.tex.ac.uk/tex-archive/>

Seuraavat CTAN:ista haettavat paketit on kyllä mainittu LaTeX- lähdekoodissa, mutta niitä ei ole oikeasti käytetty:

- eulervm
- mathdots

Mutta jos teet lähdekoodista muutetun version, jossa tarvitaan matematiikkaa, tarvitset heti pakettia nimeltä eulervm ja mathdots. Muut lähdekoodissa mainitut matematiikka-paketit ovat kyllä jo teTeX:issä mukana. teTeX:in mukana on paketti nimeltä euler, mutta se ei liene niin hyvä kuin eulervm. eulervm on mukana teTeX:in versiossa 3.* ja TeX Live:ssä. eulervm:n paremmuudesta euler-pakettiin nähden löydät tietoa sekä eulervm:n mukana tulevasta dokumentaatiosta että CTAN:ista löytyvästä dokumentaatiopakettista nimeltä l2tabu . l2tabu on myös mukana teTeX:in versiossa 3.* ja TeX Live:ssä ainakin

versiossa 2005. mathdots ei ollut ainakaan teTeXin versiota 3.* vanhemmissa versioissa, mutta TeX Live 2005:ssä se on. mathdots korjaa eräitä matematiikkaan liittyviä bugeja. Jos siis jätät tuon paketin pois ja kirjoitat matikkaa, saatat joutua kärsimään niistä bugeista.

Pakettia txfonts tarvitaan vain siksi, että voitaisiin käyttää sen sisältämää tasavälistä fonttia nimeltä "txtt". Jos haluat käyttää sen sijaan esim. fonttia nimeltä Computer Modern Typewriter, niin se onnistuu näin:

```
\renewcommand{\ttdefault}{cmtt}
```

HTML-tiedostojen tekemiseen tarvitset ohjelmiston nimeltä tex4ht, joka sekin on saatava Debian-pakettina. Lisäksi tarvitset myös GhostScriptin mukana tulevan ohjelman ps2pdf, jotta saat tehtyä tiedoston `sos170c.print.pdf`. Älä edes yritä tehdä tästä gradusta HTML-versiota ohjelmistolla nimeltä "HeVeA"; Se ei kertakaikkiaan toimi kunnolla suomenkielisiä LaTeX-dokumentteja tehdessä.

Paketti cmap hyödyttää lähinnä silloin, kun teet PDF-tiedoston pdflatex-komennolla (tai Makefile:ttä käyttäessä komennolla `make pdf-screen`). teTeX:in aivan ensimmäisissä 3.*-sarjan versioissa cmap on niin pahasti buginen, että komennon pdflatex ajaminen saa käänösprosessin pysähtymään ja sama ongelma lienee myös TeX Live:n versiossa 2005. Siinä tapauksessa sinun tulee hakea CTAN:ista cmap:in uusin versio ja asentaa se esim. hakemistopuuhun `/usr/local/share/texmf`. Lähdekoodissa on kuitenkin pidetty huoli, ettei cmap-pakettia edes ladata, kun ajetaan tavallista latex-komentoa pdflatex-komennon sijaan.

Paketti savetrees ei ole mukana teTeX:issä eikä TeX Livessä, mutta sitä tarvitaan vain luonnosvaiheessa, jotta voidaan printata erilaisia luonnosversioita paperia säästäen. Lopullista versiota tehdessä se on disabloituna.

Shockwave Flash -tiedosto on tehty konvertoimalla PDF-tiedostosta ohjelmalla nimeltä pdf2swf, joka kuuluu ohjelmistoon swftool. Sen kotisivu on täällä:

<http://www.swftools.org/>

Jossain välissä se oli kai Debian-pakettinakin saatavissa, mutta en löydä sitä enää.

6 hnb:n käytöstä

hnb (hierarchical notebook) on ns. "outline processor". Sillä tehdään hahmotelmia tai jäsennyksiä (engl. "outline") käyttäen "ranskalaisia viivoja". hnb on saatavana Debian-pakettina. Sen kotisivu on täällä:

<http://hnb.sourceforge.net/>

7 lftp:n käyttö LaTeX-pakettien hakemiseen

Jos käytät jossain Unix-käyttöjärjestelmässä tai jossain Unixin kaltaisessa käyttöjärjestelmässä mainiota FTP-klienttiä nimeltä "lftp", voit etsiä haluamaasi LaTeX-pakettia tähän tapaan käynnistettyäsi ensin sen klientin pelkällä komennolla "lftp" (Käytetään esimerkkinä pakettia nimeltä "cmap" ja haetaan sitä em. CTAN:in Suomen peilistä):

```
[lftp] > open ftp://ftp.funet.fi/pub/mirrors/ftp.tex.ac.uk/tex-archive
---- Connecting to ftp.funet.fi (193.166.3.2) port 21
<--- 220----- Welcome to Pure-FTPd [privsep] -----
<--- 220-You are user number 57 of 1000 allowed.
<--- 220-Local time is now 16:02. Server port: 21.
<--- 220-Only anonymous FTP is allowed here
<--- 220-IPv6 connections are also welcome on this server.
<--- 220 You will be disconnected after 30 minutes of inactivity.
<--- 230 Any password will work
<--- 250 OK. Current directory is /.m/mirrors2/ftp.tex.ac.uk/tex-archive
cd ok, cwd=/pub/mirrors/ftp.tex.ac.uk/tex-archive
[lftp] > cat FILES.byname | grep cmap
1991/03/06 |      138707 | fonts/apl/cmapl10.mf
2005/07/21 |         764 | fonts/apl/cmapl10.tfm
2005/08/01 |     101839 | fonts/utilities/fonttools/bin/cmap2enc
2005/08/01 |     13564 | fonts/utilities/fonttools/doc/cmap2enc.1
2005/08/01 |     25127 | fonts/utilities/fonttools/doc/cmap2enc.pdf
2006/04/24 |     3591 | help/Catalogue/entries/cmap.html
1991/07/25 |     4580 | info/digests/tugboat/biblio/cmapl10.300pk
2005/05/04 |     6883 | macros/latex/contrib/cmap.zip
2004/06/16 |     1165 | macros/latex/contrib/cmap/README
2005/05/04 |     2861 | macros/latex/contrib/cmap/cmap.sty
2003/03/11 |     1901 | macros/latex/contrib/cmap/t1.cmap
```

```
2003/03/11 |      1860 | macros/latex/contrib/cmap/t2a.cmap
2003/03/11 |      1668 | macros/latex/contrib/cmap/t2b.cmap
2003/03/11 |      1740 | macros/latex/contrib/cmap/t2c.cmap
2003/03/13 |      2573 | macros/latex/contrib/cmap/t5.cmap
2004/01/06 |       980 | systems/win32/fptex/0.7/package/cmap.tpm
2004/01/06 |      7630 | systems/win32/fptex/0.7/package/cmap.zip
2005/05/09 |      4358 | systems/win32/miktex/tm/packages/cmap.cab
```

5373797 bytes transferred in 38 seconds (139.7K/s)

```
[lftp] >
```

Nyt huomataankin, että cmap on saatavana zip-paketissa cmap.zip hakemistopolussa macros/latex/contrib/. Siispä ladataan se:

```
[lftp] > get macros/latex/contrib/cmap.zip
6883 bytes transferred
[lftp] >
```

Jos sinun tarvitsee ladata kerralla kaksi tai useampia paketteja, kannattaa laittaa se lataaminen tausta-ajoon ja siirtyä sitten hakemaan ja/tai lataamaan seuraavaa pakettia:

```
[lftp] > get macros/latex/contrib/cmap.zip &
[0] get macros/latex/contrib/cmap.zip &
[lftp] >
```

Aivan kaikkia LaTeX-paketteja ei välttämättä vielä ole zip-paketoitu, koska sellainen käytäntö tuli käyttöön vasta jokin aika sitten. Silloin kannattaa käyttää kokonaisen hakemistopuun lataamiseen mirror-komentoa ja mieluusti tausta-ajossa tähän tapaan:

```
[lftp] > cd macros/latex/contrib/
[lftp] > mirror cmap &
[0] mirror cmap &
```

```
cd \'cmap\' [Waiting for response...]  
<--- 250 OK. Current directory is /.m/mirrors2/ftp.tex.ac.uk/tex-archive/macros/latex/contrib/cmap  
[lftp] > jobs  
[0] Done (mirror cmap)  
Total: 1 directory, 7 files, 0 symlinks  
New: 7 files, 0 symlinks  
13768 bytes transferred  
[lftp] >
```

Kommenolla "jobs" voi siis nähdä tausta-ajoon laitettujen komentojen tilanteen.

Kannatta myös hyödyntää lftp:n kirjanmerkkejä, jotka ovat tiedostossa ~/.lftp/bookmarks . Mentyäsi CTAN:in Suomen peilin juurihakemistoon tee näin:

```
[lftp] > bookmark add ctan-fi
```

Tuon jälkeen pääset CTAN:in Suomen peiliin kätevästi joko käynnistämällä lftp:n komennolla lftp ctan-fi tai antamalla lftp:n omalla komentorivillä komennon open ctan-fi

Jos haluat, että lftp:n komentorivi näyttää samanlaiselta kuin minulla, niin kirjoita tiedostoon "~/.lftp/rc" tällainen rivi:

```
set cmd:prompt "[\s]\? \S\?:\u\?:\U > "
```

Silloin lftp:n komento rivi näyttää välittömästi CTAN:in Suomen peiliin kirjautumisen jälkeen tältä:

```
[lftp] ftp://ftp.funet.fi/pub/mirrors/ftp.tex.ac.uk/tex-archive >
```

Omat lftp:n asetukset olen julkaissut WWW:ssä tässä osoitteessa:

<http://iki.fi/juhtolv/configs/lftp/>

lftp on aika monissa GNU/Linux-distribuutioissa mukana. Sen kotisivu on täällä:

<http://ftp.yar.ru/lftp/>

Ja ns. ensisijainen FTP-paikka on vastaavasti täällä:

<ftp://ftp.yar.ru/lftp/>

Generated on: 2007-02-08 11:27:53 EET. Generated by [Docutils](#) from [reStructuredText](#) source.